

KATALOG ZNANJ

1. IME MODULA: IZBRANE VSEBINE REJNIH ŽIVALI (IRŽ)

2. OBSEG IZOBRAŽEVALNEGA DELA – ŠTEVILO UR: 322

3. ŠTAVILO KREDITNIH TOČK: 14

4. USMERJEVALNI CILJI MODULA:

Dijak:

- spozna pomen osemenjevanja živali,
- spozna postopek umetnega osemenjevanja,
- oskrbi porodnico in novorojeno žival,
- zna pomagati pri porodu,
- zaveda se možnih zapletov pri porodu,
- pozna patologijo roženih tvorb in jih po potrebi oskrbi,
- zaveda se pomena zdrave mlečne žleze,
- razvija strokovno in poklicno odgovornost ter organizacijsko kulturo na delovnem mestu.
- spozna pomen dobrobiti živali
- pozna zakonske predpise glede oskrbe živali
- seznanjeni se s problematiko zapuščenih živali
- razume nastanek motenj v obnašanju
- razvije primeren odnos do živali
- razume ustreznost tipa reje za posamezno živalsko vrsto
- upoštevati organizacijske, politične in ekonomske dejavnike pri načrtovanju živalim ustrezne reje
- usvoji temeljna strokovno-teoretična znanja, potrebna za kvalitetno opravljanje delovnih nalog v živinoreji,
- razumeti, da je pri enostranskem povečanju produktivnosti fiziološka zmogljivost živali presežena in da enostranska odbira privede do težkih degenerativnih sprememb pri živalih,
- upoštevati rejo živali iz socialno-ekonomskih vidikov tako, da bo vrsti ustrezna tehnologija reje za rejce, za trgovce in porabnike pa še vedno gospodarna,
- načrtovati, voditi in nadzorovati dela v živalski proizvodnji tako, da bo omogočil živalim tako okolje in način reje, ki jim bo omogočala, da se obnašajo svoji vrsti primerno in, da se tam dobro počutijo,
- krepi etično zavest, da ni primarna le proizvodnja, temveč predvsem blaginja živali,
- razumeti, da boljše počutje živali pomeni tudi večjo produktivnost,
- prepoznati dejavnike, ki živalim v modernih sistemih rej ne omogočajo zadovoljiti svoje za vrsto značilne potrebe,
- dojeti povezavo človek- žival -okolje,

-
- ustvarjalnega mišljenja in zavedanja, da je človek s selekcijo ustvaril visoko produktivne, vendar tudi na pogoje okolja bolj zahtevne, občutljive živali ter s to spremembo prevzel nase tudi odgovornost za počutje živali,
  - ocenjevati vedenjske oblike različnih vrst živali ter počutje živali,
  - prepoznati tehnopatije in ukrepati,
  - upoštevati etološke značilnosti posameznih vrst živali in jih odgovorno oskrbovati v skladu z živalim prilagojenimi pogoji reje ter izvajati osnovno preventivo,
  - izbirati tehnologijo reje in načrtovati ureditev prostora v skladu z etološkimi značilnostmi domačih živali in načeli varovanja okolja,
  - v skladu z etološkimi značilnostmi in zahtevami krmiti in vzrejati posamezne vrste živali,
  - upoštevati pravice in dolžnosti rejcev in lastnikov živali pri zaščiti živali,
  - razumeti, da pravica do uporabe zadolžuje človeka, da skrbi za živali kot tudi za njihovo neokrnjenost in ugodno počutje,
  - ravnati etično in humano ter rejske cilje, ki ne upoštevajo zdravstvenih posledic odklanjati,
  - osveščati druge, da bodo imeli željo nekaj spremeniti za izgradnjo nove družbe v kateri bomo sposobni živeti v harmoniji z okoljem brez podcenjevanja in izkoriščanja tistih, ki so šibkejši od nas,
  - razumeti, da živali niso le objekt z neko denarno in uporabno vrednostjo, temveč bitja, ki imajo zavest,
  - pridobiti občutek odgovornosti, ki bo vplival na odnos do živali in s tem do varstva živali in narave,
  - načrtovati, voditi in nadzorovati dela v živalski proizvodnji, da bo upošteval bistvo narave z uporabo biološko-dinamičnega kmetijstva,
  - razumeti pomen ugodnega počutja živali v življenju človeka,
  - primerno komunicirati in reševati probleme v živinoreji,
  - spoznati pomen temeljnih naravoslovnih znanosti za razvoj kmetijstva in živinoreje,
  - razviti human odnos do živali,
  - upoštevati etološke potrebe živali,
  - razumeti pomen ohranjanja in varovanja naravne in kulturne dediščine,
  - krepi ekološko zavest in odgovornost za varovanje okolja,
  - povezovati pridobljeno teoretično znanje s prakso in ustrezno ukrepati,
  - pridobljeno znanje prenašati v prakso,
  - načrtovati, voditi in nadzorovati dela v živalski proizvodnji,
  - izvajati različne tehnologije živalske proizvodnje v smislu dobrobiti živali,
  - izvajati ekološke - živalim prilagojene reje,
  - prepoznati dejavnike gospodarnosti ekološke reje v živinoreji in možnosti prilagajanja tržnim razmeram,
  - prepoznati možnosti za predelavo in trženje ekoloških živalskih proizvodov,
  - ravnati v skladu s potrebnimi predpisi in upravnimi postopki, ki jih narekuje Zakon o zaščiti živali,
  - upoštevati temeljna znanja iz varstva pri delu,

- razvijati strokovno in poklicno odgovornost ter organizacijsko kulturo na delovnem mestu,
- razvijati sposobnost učenja učenja,
- razvijati informacijsko pismenost.

MODUL SESTAVLJAJO VSEBINSKI SKLOPI:

1. VSEBINSKI SKLOP: Rejne živali (RŽI)
2. VSEBINSKI SKLOP: Dobrobit živali (DŽI)
3. VSEBINSKI SKLOP: Etologija (ETO)

5. OPERATIVNI CILJI MODULA:

1. Vsebinski sklop: Rejne živali

Poklicne kompetence:

- Osemenjevanje goveda
- Osemenjevanje svinj
- Vodi brejost
- Ugotavlja plodnostne motnje
- Skrbi za zdravje rožene tvorbe
- Skrbi za zdravje mlečne žleze

INFORMATIVNI CILJI	FORMATIVNI CILJI
Znanja:	Dijak:
- Pozna anatomijo in fiziologijo spolnih organov pri govedu. - Pozna postopke odvzema in priprave semena. - Pozna postopek osemenjevanja in napake pri tem. - Pozna anatomijo in fiziologijo spolnih organov svinje. - Pozna postopke odvzema in priprave semena. - Pozna postopek osemenjevanja in napake pri tem. - Pozna posebnosti fiziologije brejosti in potrebe živali med brejostjo. - Pozna različne metode ugotavljanja brejosti. - Pozna pomen priprav porodnice porod. - Pozna znake poroda. - Pozna motnje poroda. - Pozna plodnostne motnje.	- Zna pripraviti pripomočke za osemenjevanje. - Zna voditi evidenco pri osemenitvi. - Zna pripraviti pripomočke za osemenjevanje svinje. - Zna voditi evidenco pri osemenitvi. - Ugotavlja brejost z različnimi metodami. - Ustrezno pripravi porodnico in prostor za porod. - Ugotovi znake poroda. - Nadzoruje normalni porod. - Ukrepa ob nepravilnostih pri porodu. - Prepozna plodnostne motnje.
- Pozna anatomijo in fiziologijo zdravega	- Oceni parkelj in kopito.

INFORMATIVNI CILJI	FORMATIVNI CILJI
Znanja:	Dijak:
- parklja in kopita. – Prepozna napačno raščen parkelj. – Pozna preventivne ukrepe za zdravo rast parkljev in kopit. – Pozna bolezenske procese na parklju in kopitu. – Presoja o razlogih za pojav boleznimi vimena. – Razporedi povzročitelje boleznimi vimena po njihovih značilnostih in delovanju. – Pozna terapijo in diagnostiko mastitisov. – Pozna ročno in strojno molžo.	– Korigira nepravilno raščen parkelj. – Izvaja preventivne ukrepe za zdravo rast parkljev in kopit. – Ukrepa ob pojavu bolezenskih procesov na parklju in kopitu. – Skrbi za preprečevanje okužb vimena. – Jemlje in pošilja vzorce za mikrobiološko preiskavo mleka. – Izvaja preventivne ukrepe za preprečevanje mastitisa.

2. Vsebinski sklop: Dobrobit živali

Poklicne kompetence:

- Spozna pomen dobrobiti živali
- Pozna zakonske predpise glede oskrbe živali
- Zna živali zagotoviti ustrezne pogoje za uspešno rejo

INFORMATIVNI CILJI	FORMATIVNI CILJI
Znanja	Dijak:
- Spozna pojem dobrobiti živali. - Seznanjeni se z zakoni in pravilniki, ki urejajo področje dobrobiti živali. - Spozna ustanove in organizacije, ki se ukvarjajo z dobrobitjo živali.	- Zna pravilno interpretirati zakone in pravilnike s področja dobrobiti živali. - Obišče azil za zapuščene živali ter se seznanijo z njegovim delovanjem.
- Spoznajo intenzivno rejo, ekstenzivno rejo, ekološko rejo.	- Razume pomen primerne reje živali za njihovo dobrobit.

3. Vsebinski sklop: Etologija

Poklicne kompetence:

- Upošteva etološke značilnosti posameznih vrst živali in jih odgovorno oskrbuje v skladu z živalim prilagojenimi pogoji reje ter izvaja osnovno preventivo.
- Zna opazovati živali in ter kritično izbirati tehnologijo reje in načrtovati ureditev prostora v skladu z etološkimi značilnostmi domačih živali in načeli varovanja okolja.

INFORMATIVNI CILJI	FORMATIVNI CILJI
Dijak: • razume pomen in pozna osnovne etološke vidike ter pomen etologije kot znanosti • opredeli etološke in socialne vidike živalim prilagojene reje • spozna etogram evolucijskega in filogenetskega razvoja različnih vrst domačih živali, razlikuje podobnosti ter določi razlike med današnjimi domačimi živalmi in njihovimi divjimi sorodniki ter predniki • razlikuje vrste in načine (bio)komunikacije ter jih opiše • razlikuje optične, dinamične, mehanične, usmerjevalne ter akustične, kemične in socialne signale • zna zagotoviti in urediti fizične in socialne pogoje reje živalski vrsti specifično • opredeli in zagotovi temeljne svoboščine živali • pozna nevarnosti enostranskih odbir in rejskih metod ter ciljev, • opiše in napove posledice enostranskega povečanja produktivnosti ter opredeli nevarnosti preseganja fiziološke zmogljivosti živali • spozna osnove etologije in etološke potrebe živali • zna razložiti pomen in načine proučevanja obnašanja divjih in domačih živali • opredeli instinktivno in naučeno obnašanje domačih živali • opiše funkcionalne kroge • loči živalim prilagojene pogoje vzreje in intenzivne načine vzreje • pozna motnje v obnašanju posameznih vrst živali • se nauči opazovati živali • opredeli etološke potrebe živali	Dijak: • dojamе pomen in pozna osnovne etološke vidike ter pomen etologije kot znanosti • ravna v skladu z etološkimi in socialnimi vidiki živalim prilagojene reje • prepozna etogram evolucijskega in filogenetskega razvoja različnih vrst domačih živali, razlikuje podobnosti ter določi razlike med današnjimi domačimi živalmi in njihovimi divjimi sorodniki ter predniki • prepozna vrste in načine (bio)komunikacije ter jih upošteva • prepozna optične, dinamične, mehanične, usmerjevalne ter akustične, kemične in socialne signale • se zna odločati in urediti fizične in socialne pogoje reje živalski vrsti specifično • zagotovi živalim temeljne svoboščine • prepozna nevarnosti enostranskih odbir in rejskih metod ter ciljev in jih opredeli, • preprečuje posledice enostranskega povečanja produktivnosti ter nevarnosti preseganja fiziološke zmogljivosti živali • upošteva etološke potrebe živali • pozna načine proučevanja obnašanja divjih in domačih živali • razlikuje instinktivno in naučeno obnašanje domačih živali • prepozna funkcionalne kroge • zna primerjati in kritično oceniti živalim prilagojene pogoje vzreje z intenzivno vzrejo • prepozna motnje v obnašanju posameznih vrst živali • zna opazovati živali • zagotavlja etološke potrebe živalim • razvije human odnos do živali, strokovnost in delovno odgovornost • razvije poklicno in osebno odgovornost v reji domačih živali • razvije strokovnost in natančnost pri delu ter se

INFORMATIVNI CILJI	FORMATIVNI CILJI
	zave osebne in poklicne odgovornosti pri varovanju zdravja in počutja živali
Dijak: • zna opisati biološke, morfološko-funkcionalne ter etološke značilnosti različnih vrst domačih živali • spozna evolucijski razvoj in biološko-etološke značilnosti današnjih rejnih živali • spozna etološke potrebe in vedenjske značilnosti po posameznih vrstah živali • zna opisati etološke značilnosti žretja in pitja, komfortnega obnašanja, obnašanja pri blatenju in uriniranju, socialnega obnašanja posameznih vrst živali • definira, razloži in upošteva etološke značilnosti posameznih vrst živali, • pozna fiziološke in etološke značilnosti in zahteve živali pri reji • spozna in opiše za različne vrste domačih živali značilno obnašanje • spozna osnove psihologije različnih vrst domačih živali • definira vzorce obnašanja živali, vedenje in zdravstveno stanje živali • spozna nepravilnosti v obnašanju in razloži vzroke za njihov nastanek • razume nevarnosti tovrstnih motenj za zdravje živali • spozna pravila ravnanja z domačimi živalmi, jih definira in opiše • zna razložiti etološke značilnosti in fiziološke mehanizme socialne termoregulacije pri posameznih vrstah živali • pozna zakonska določila zakona o zaščiti živali in njihove podakte • pozna pravice in dolžnosti rejcev in lastnikov živali pri zaščiti živali	Dijak: • prepozna biološke, morfološko-funkcionalne ter etološke značilnosti različnih vrst domačih živali • poveže evolucijski razvoj z biološko-etološkimi značilnostmi današnjih rejnih živali • upošteva etološke potrebe in vedenjske značilnosti posameznih vrst živali pri reji • pri oskrbi upošteva etološke značilnosti žretja in pitja, komfortnega obnašanja, obnašanja pri blatenju in uriniranju, socialnega obnašanja posameznih vrst živali • ob oskrbi in reji loči in upošteva etološke značilnosti posameznih vrst živali, • zagotovi živalim fiziološke potrebe v skladu z etološkimi značilnostmi in zahtevami živali pri reji • prepozna za različne vrste domačih živali značilno obnašanje • pozna osnove psihologije različnih vrst domačih živali • prepozna vzorce obnašanja živali, vedenje in zdravstveno stanje živali, jih opazuje ter javlja spremembe odgovorni osebi • prepozna nepravilnosti v obnašanju in definira vzroke za njihov nastanek ter zna pravilno ukrepati • odpravlja vzroke in nevarnosti tovrstnih motenj zaradi zdravja živali • pravilno ravna z domačimi živalmi • zagotovi pogoje za socialno termoregulacijo pri posameznih vrstah živali • pripravi živalim ustrezen prostor, skrbi za higieno in dobro počutje živali ter humano ravna z živalmi • upošteva zakonska določila zakona o zaščiti živali in njihove podakte • zagotavlja pravice in dolžnosti rejcev in lastnikov živali pri zaščiti živali

INFORMATIVNI CILJI	FORMATIVNI CILJI
	• razvija strokovnost in natančnost pri delu ter se zaveda osebne in poklicne odgovornosti pri varovanju zdravja in počutja živali

6. OBLIKE VZGOJNO IZOBRAŽEVALNEGA DELA

- a) pouk teorije
- b) delo v skupini

7. METODIČNO – DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Učitelj je avtonomen pri določanju števila ur, namenjenih obravnavi poklicnih in ključnih kompetenc in njihovega zaporedja.

8. OBVEZNI NAČINI OCENJEVANJA ZNANJA:

Znanje se preverja in ocenjuje ustno.

9. SMER IN STOPNJA IZOBRAZBE UČITELJEV: doktor veterinarske medicine, za sklop etologija še visokošolska izobrazba živinoreje.

Povezave z drugimi predmeti:

- Anatomija in fiziologija domačih živali
- Oskrba živali
- Veterinarska tehnologija
- Živinoreja

Pripravili:
Darja Juvan Pastirk, dr.vet.med.
Jasmina Ročenovič, univ. dipl. inž.

Ravnatelj:
Anton Krajnc, univ.dipl.ing.